

K-6. - 344 - (1)

**MEDIAEVALIA HISTORICA BOHEMICA
SUPPLEMENTUM 1.**

DVORY A REZIDENCE VE STŘEDOVĚKU

Na obálce:

Michael Wolgemut, Wilhelm Pleydenwurff, Praga, Panorama Prahy od Vyšehradu k Pražskému hradu. Vydali: Sebastian Schreyer a Sebastian Kammermeister v publikaci Hartmanna Schedela, Liber cronicarum..., Norimberk 1493.
Sign. AMP G 3786 – kolorovaný dřevorez

Na titulním listu:

Michael Wolgemut, Wilhelm Pleydenwurff, Praga, Panorama Prahy od Vyšehradu k Pražskému hradu. Vydali: Sebastian Schreyer a Sebastian Kammermeister v publikaci Hartmanna Schedela, Liber cronicarum..., Norimberk 1493.
Sign. AMP G 3675 – dřevorez

**HISTORICKÝ ÚSTAV AV ČR
PRAHA 2006**

Mediaevalia Historica Bohemica

Supplementum 1.

Dvory a rezidence ve středověku.

Sborník příspěvků z kolokvia konaného 18. března 2005.

v Historickém ústavu AV ČR ve spolupráci s Ústavem českých dějin FF UK

Uspořádala a redigovala: Dana Dvořáčková–Malá

ISBN 80-7286-095-X

© Historický ústav
Praha 2006

DVORY A REZIDENCE VE STŘEDOVĚKU

PRAHA 2006

OBSAH

Úvodem	7
Markéta Špůrová	
Identifikace svědků v listinách královské rodiny v době Václava I. a jejich vztah k panovnickému dvoru	9–19
<i>Identifikation der Zeugen in den Urkunden der königlichen Familie zur Zeit Wenzels I. und ihre Beziehung zu dem Herrscher-geschlecht</i>	
Irena Moravcová	
Dvůr královny Markéty Babenberské mezi lety 1246–1266	21–42
<i>Der Hof der Königin Margarethe von Babenberg von 1246 bis 1266</i>	
Tomáš Baletka	
Dvůr moravských Lucemburků a perspektivy jeho dalšího studia	43–51
<i>Der Hof der mährischen Markgrafen und die Perspektiven seiner weiteren Erforschung</i>	
Dominik Budský	
Metropolitní kapitula pražská jako dvůr v malém. Kariéra a vztahy v prostředí kapituly v letech 1378–1390	53–86
<i>Das Prager Metropolitandomkapitel als Hof im kleinen. Karriere und Verhältnisse im Millieu des Kapitels 1378–1390</i>	

Marcin Rafał Pauk	
Nemieccy przybysze na dworze Wacława I. W kwestii początków migracji rycerskich do Czech	87–106
<i>Die deutschen Einwanderer am Hof Wenzels I. Ein Beitrag zu den Anfängen der ritterlichen Migrationen nach Böhmen</i>	
Dana Dvořáčková–Malá	
Biskup Bernard z Kamence, zakladatel, kancléř, rádce a diplomat	107–121
<i>Bernard von Kamenz, Stifter, Kanzler, Berater und Diplomat</i>	

RML 165988

Martin Čapský	
Proměny dvorské elity jako odraz poklesu zeměpanské prestiže opavských Přemyslovců	123–144
<i>The Transformation of Court Elite as a Reflection of the Decrease of Landlord Prestige of the Opava Přemyslids</i>	
Robert Novotný	
Dvorská a zemská hierarchie v pozdně středověkých Čechách ...	145–161
<i>Hierarchies of the court and "land nobility" in the Late Middle Ages</i>	

Mlada Holá	
Pobyty Karla IV. a jeho dvora ve Vratislavi v letech 1348–1372 ...	163–189
<i>Die Aufenthalte Karls IV. und seines Hofes in Breslau in den Jahren 1348–1372</i>	
Richard Němec	
K pojmu rezidence: Formální atributy jako kritérium definice sídel Karla IV. Lauf – Milín – Ojvín	191–236
<i>Zum Begriff Residenz. Die formalen Attribute als Kriterium zur Bestimmung der Sitze Karls IV. Lauf – Mylau – Oybin</i>	
Petr Hlaváček	
Nový Jeruzalém? Spirituální rozměr kadaňské rezidence Jana Hasištejnského z Lobkovicz (†1517)	237–272
<i>Das neue Jerusalem? Die spirituelle Dimension der Residenz in Kadaň/Kaaden des Johannes Hassensteiner von Lobkowitz</i>	

Otakar Slanař	
K otázce topiky ve středověké rytířské epice	273–286
<i>Frage der Topik in der mittelalterlichen Ritterepik</i>	
Soupis použitých zkratk	287–288
Autoři	289

Úvodem

V březnu 2005 uspořádal Historický ústav AV ČR ve spolupráci s Ústavem českých dějin FF UK kolokvium na téma Dvory a rezidence ve středověku. Akce zaznamenala příznivý ohlas jak u příspěvatelů, tak i posluchačů. Celkem dvanáct referátů se stalo základem sborníku k avizovanému tématu. Příspěvky byly rozděleny do čtyř bloků, tak jak je vymezil badatelský přístup jednotlivých autorů.

První oddíl předkládá čtyři studie (Markéty Špůrové, Ireny Moravcové, Tomáše Baletky a Dominika Budského) přímo zaměřené na výzkum existence dvorského prostředí. Přes zjevné odlišnosti tématu se autoři shodli na základním metodologickém postupu – prosopografii, jako výchozí a zároveň díky torzovitosti pramenů značně omezující cestě v badání. Jedná se o příklady ze dvora panovnického, včetně dvora královny, dále markrabčího dvora a konkrétních sociálních vrstev obyvatelstva ve vztahu k dvorskému prostředí.

Druhý blok autorů Marcina R. Pauka, Dany Dvořáčkové–Malé, Martina Čapského a Roberta Novotného je zaměřen na osudy jednotlivců, a to převážně na exponovaných místech panovnických dvorů. Studie v zásadě hledají důvody ke vstupu do služby na panovnických či obecně feudálních dvorech. Těžištěm zájmu badatelů se v takových případech stávají kariérní vzestupy a pády konkrétních dvořanů. Ke každodennosti dvorské společnosti promlouvá rovněž otázka vývoje a potýkání dvorské a zemské hierarchie.

Třetí část sborníku, na které se podílejí svými příspěvky Mlada Holá, Richard Němec a Petr Hlaváček se koncentruje na problematiku rezidencí. S tím se váže hledání samotného významu rezidence a identifikace rezidenčního sídla.

Samostatně stojící závěrečná studie Otakara Slanaře promlouvá, nikoliv ovšem marginálně, do otáček kulturního dědictví rytířské dvorské společnosti středověku, a to na příkladu literárních forem vyjadřování, čímž potvrzuje nezbytnost mezioborové spolupráce.

Rádi bychom, aby sborník Dvory a rezidence ve středověku nezůstal jen jakýmsi torzem mezi řadou jiných publikací ze záslužného počtu konaných kolokvií